

55. అర్ రహ్మాన్ (కరుణామయుడు) సూరా

సరిచయం

ఈ సూరా మదీనా కాలానికి చెందినది. ఇందులో 78 ఆయతులు ఉన్నాయి. ఈ సూరా ముఖ్యంగా దైవవాణి అవతరణ, మానవులకు అల్లాహ్ ప్రసాదించిన అపరిమిత అనుగ్రహాలు, అల్లాహ్ కే ప్రత్యేకమైన విశిష్టమైన సృష్టి సామర్థ్యం, తీర్పుదినాల గురించి వివరించింది. ఈ సూరా మొదటి ఆయతులో “రహ్మాన్” (కరుణామయుడు) అన్న ప్రస్తావనను ఈ సూరాకు పేరుగా పెట్టడం జరిగింది. ఈ సూరాలో దేవుని అపరిమిత శక్తిసామర్థ్యాలను, ఆయన సృష్టిసామర్థ్యాన్ని చెప్పడం జరిగింది. ఆయన వివేకవివేచనలకు, జ్ఞానసంపదకు నిదర్శనంగా ఇవి ప్రస్తావించబడ్డాయి. ఆయన సూర్యచంద్రులను సృష్టించాడు. అవి తమ కక్ష్యలలో ఖచ్చితంగా తిరుగుతున్నాయి. చెట్టుచేమలు దేవుని ఆరాధనలో తలలు వంచు తున్నాయి. ఆయన ఆకాశాన్ని ఎత్తుగా చేసాడు. ఆయన భూమిని పరిచాడు. తాను సృష్టించిన ప్రాణుల కోసం వివిధ రకాలైన ఫలాలు, ధాన్యాలు ఉత్పత్తి చేస్తున్నాడు. ఆయన మనిషిని ఎండిన పెంకు లాంటి మట్టినుంచి సృష్టించాడు. జిన్నులను పొగలేని అగ్ని నుంచి సృష్టించాడు. ఆయన నదులలోని మంచినీటిని, సముద్రాలలోని ఉప్పునీటిని వేరు చేస్తున్నాడు. ఆయన ముత్యాలను, పగడాలను సృష్టించాడు. సముద్రాలలో నౌకలు ప్రయాణించేలా చేస్తున్నాడు. ఈ వాస్తవాలను ప్రస్తావిస్తూ ఆ సూరాలో తీర్పుదినాన ఆకాశం తునాతునకలై బాగా కాగిన ఎర్రని తైలంగా మారిపోతుందని హెచ్చరించడం జరిగింది.

సన్మార్గులకు శాశ్వత నివాస స్థలంగా లభించే స్వర్గవనం గురించి వర్ణన ఇక్కడ ఇవ్వడం జరిగింది. అక్కడ అన్ని విధాల వృక్షాలు, ఫలాలు ఉంటాయి. రెండు సెలయేర్లు ఉంటాయి. వారి కొరకు ఈడూ జోడూ కలిగిన అందమైన భార్యలు ఉంటారు. తివాచీలు ఉంటాయి. సౌకర్యవంతమైన ఆసనాలు ఉంటాయి.

55. అర్రహ్మాన్¹ సూరా

అవతరణ : మదీనా ఆయతులు : 78

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన
అల్లాహ్ పేరుతో

- 1 కరుణామయుడు (అయిన అల్లాహ్)
- 2 ఖుర్ఆన్ ను నేర్పాడు.²
- 3 ఆయన మనిషిని పుట్టించాడు.³

سُوْرَةُ الرَّحْمٰنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الرَّحْمٰنُ ①

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ②

خَلَقَ الْاِنْسَانَ ③

1. ఈ సూరా మదీనాలో అవతరించిన సూరా అని కొందరు ఖరారు చేశారు. కాని దీన్ని 'మక్కీ' సూరా అనటమే సరైనది (ఫత్హుల్ ఖదీర్). ఒక హదీసు ద్వారా కూడా ఈ విషయానికి సమర్థన లభిస్తోంది. ఈ హదీసు ప్రకారం ప్రవక్త మహనీయులు (సఅసం) ఈ విధంగా అన్నారు : "ఏమిటి, (ఈ సూరాను పఠిస్తున్నప్పుడు) మీరు మౌనంగా ఉండిపోతారు? మీకన్నా ఆ జిన్నులే నయం. వారు నాకు తారసపడిన రాత్రి నేను ఈ సూరా పఠించాను. ఆ సందర్భంగా నేను "ఫబిఅయ్యి ఆలాయి రబ్బికుమా తుకజ్జిబాన్" (మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరించ గలరు?) అన్న వచనం పలికినప్పుడల్లా, వారు దానికి జవాబుగా "లా బి షయ్ యిమ్ మిన్నిఅమిక్ రబ్బానా! నుకజ్జిబు ఫలకల్ హమ్ద్" (ప్రభూ! నీవు ప్రసాదించిన ఏ వరాన్ని కూడా మేము త్రోసిపుచ్చలేము. ప్రశంసలు, పొగడ్డలన్నీ నీకే తగును) అని చెప్పేవారు (తిర్మిజీ).
2. ఎవరో మానవమాత్రుడు ముహమ్మద్ (సఅసం)కు ఈ ఖుర్ఆన్ నేర్పి పంపిస్తున్నాడన్న మక్కావాసుల అభిప్రాయానికి సమాధానంగా ఈ వాక్యం అవతరించిందని కొందరు భావిస్తున్నారు. ఇంతకీ రహ్మాన్ అంటే ఏమిటి? అన్న వారి అనుమానానికి సమాధానంగా ఈ వాక్యం అవతరించిందని మరికొందరు చెప్పారు. ఈ వాక్యంలో ఖుర్ఆన్ అర్థం ఏమిటో దేవుడు తన ప్రవక్తకు విశదీకరించాడు లేదా దేవుడు తన ప్రవక్తకు ఖుర్ఆన్ నేర్పాడు. ప్రవక్త తన అనుచర సమాజానికి నేర్పాడు. ఈ సూరాలో దేవుడు తన అనుగ్రహాలెన్నింటినో జ్ఞాపకం చేశాడు. అయితే వీటన్నింటిలోకీ ఖుర్ఆన్ బోధన అతిపెద్ద అనుగ్రహం. అందుకే అన్నింటికన్నా ముందు ఈ విషయాన్నే ఎత్తిచూపటం జరిగింది (ఫత్హుల్ ఖదీర్).
3. అంటే మానవుడు కోతి నుండి పుట్టి, క్రమక్రమంగా పరిణామం చెందుతూ నేటి మానవాకారంలోకి వచ్చాడన్న డార్విన్ సిద్ధాంతం నిజం కాదు. మానవుడు ఒక ప్రత్యేక సృష్టి. అతన్ని అల్లాహ్ అచ్చమయిన మనిషి ఆకారంలోనే సృష్టించాడు. తొలి నుండే అతనికి అసాధారణమైన తెలివితేటల్ని ప్రసాదించాడు.

4 ఆయన అతనికి మాట్లాడటం నేర్పాడు. ⁴

5 సూర్యుడు, చంద్రుడు ఒక (నిర్ణీత) లెక్క ప్రకారం పోతున్నాయి. ⁵

6 నక్షత్రాలు, వృక్షాలు సాష్టాంగపడుతూ ఉన్నాయి. ⁶

7 ఆయనే ఆకాశాన్ని ఎత్తుగా చేశాడు, ఆయనే (సమతూకం నిమిత్తం) త్రాసును ఉంచాడు. ⁷

8 మీరు తూకంలో వైపరీత్యానికి పాల్పడకుండా ⁸ ఉండేటందుకు!

9 తూకం సరిగ్గా - న్యాయసమ్మతంగా - ఉండేలా చూడండి. తూకంలో తగ్గించి ఇవ్వకండి.

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ①

① الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُحْسَبَانِ ①

① وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ①

① وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ①

① لِتَطْعَمُوا فِي الْمِيزَانِ ①

① وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ①

4. ఇక్కడ 'మాట్లాడటం' అంటే అతని మాతృభాష అన్నమాట! దాన్ని మానవుడు ప్రత్యేకంగా నేర్పుకోడు. తనంతట తానే తన మనోభావాల్ని అందులో వ్యక్తపరుస్తాడు. చివరికి ఏ పరిజ్ఞానమూ, ఏ చైతన్యమూ లేని చంటిపిల్లాడు సయితం మాతృభాషలో మాట్లాడసాగుతాడు. ఇది వాస్తవానికి దైవిక ప్రేరణ! 'అల్లమహల్ బయాన్' (అతనికి మాట్లాడటం నేర్పాడు) అంటే ఇదే మరి!

5. అంటే అవి తమ సృష్టికర్త నిర్ధారించిన కక్ష్యలో నిర్ణీత గమ్యం వైపుకు నిరంతరం సాగిపోతూ ఉంటాయి. అవి ఎన్నడూ దైవాజ్ఞను ఎదిరించటంగానీ, తమ పరిధిని దాటిపోవటంగానీ చేయవు.

6. ఈ విషయమే వేరొకచోట ఇలా అనబడింది : “భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న సమస్త సృష్టిరాసులు అల్లాహ్ ముందు సాష్టాంగపడుతున్న సంగతిని నువ్వు చూడటం లేదా? సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రాలు, పర్వతాలు, వృక్షాలు, జంతువులు కూడా (సాష్టాంగ పడుతున్నాయి). (అల్ హజ్జ్ - 18)

7. అంటే ఆయన ధరణిలో న్యాయాన్ని నెలకొల్పాడు. న్యాయాన్ని నెలకొల్పమని మనకు ఆజ్ఞాపించాడు. “నిశ్చయంగా మేము మా ప్రవక్తలకు స్పష్టమయిన నిదర్శనాలను ఇచ్చి పంపాము. వాటితోపాటు గ్రంథాన్నీ, త్రాసును కూడా అవతరింపజేశాము - ప్రజలు న్యాయాన్ని స్థాపించాలన్నదే దీని పరమార్థం” (అల్ హదీద్ - 25).

8. అంటే అన్యాయానికి పాల్పడకండి అని భావం.

10 ఆయన సృష్టిరాశుల కోసం భూమిని పరచి ఉంచాడు.

۱۰ وَالْأَرْضُ وَصَعَمَهَا لِلْأَنَامِ

11 అందులో పండ్లు ఫలాదులు, పొరలలో చుట్టబడిన ఖర్జూరాలు ఉన్నాయి.⁹

۱۱ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ

12 ఊక గల ధాన్యాలు,¹⁰ సువాసన గల పువ్వులు కూడా ఉన్నాయి.

۱۲ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ

13 కనుక (ఓ మనుషులు, జిన్నులారా!) మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను కాదనగలరు?¹¹

۱۳ فَمَا بَى الْأَرْضِ رَتَبًا تُكَذِّبُونَ

14 ఆయన మనిషిని పెంకు మాదిరిగా శబ్దంచేసే మట్టితో సృజించాడు.¹²

۱۴ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ

9. 'అక్మామ్' అంటే - ఖర్జూరపండ్ల పైన ఉండే అతి సన్నని పొరలు.

10. 'హబ్' అంటే మనుషులు, పశువులు కూడా తినే ఆహారం అని అర్థం. పండిన (ఎండిన) తరువాత అది పొట్టుగా, తొక్కుగా మారుతుంది. అది పశువులకు గ్రాసంగా ఉపయోగపడుతుంది.

11. దేవుడు తన మహదానుగ్రహాలను జ్ఞాపకం చేస్తూ మనుషులను, జిన్నాతులను అడుగుతున్నాడు - వీటిలో మీరు ఏ అనుగ్రహాన్ని కాదనగలరో చెప్పండి! అని. ఉదాహరణకు: ఒక వ్యక్తి మరో వ్యక్తికి నిరంతరం ఉపకారం చేస్తూనే ఉన్నా ఎదుటి వ్యక్తి ఆ ఉపకారాన్ని పొందుతూ కూడా దాన్ని గుర్తించడు. దానికిగాను కృతజ్ఞతలు తెలుపడు. పైగా నమ్మకద్రోహిగా మారతాడు. అప్పుడు ఉపకారం చేసే వ్యక్తి అతన్ని ఉద్దేశించి, నేను నీకు ఫలానా మేలు చేశాను, నీకు గుర్తుందా! నేను నీకు ఫలానా పని చేసిపెట్టాను, జ్ఞాపకం తెచ్చుకో! నేను నీకు ఫలానా ఉపకారం చేశాను. కాస్తయినా నువ్వు దృష్టిలో పెట్టుకున్నావా!? అని నిలదీసి అడుగుతాడు. (ఫత్హుల్ ఖదీర్). అలాగే తన అపార మేళ్లను అహోరాత్రులు అనుభవిస్తూ కూడా తనను విస్మరించిన సృష్టిశ్రేష్ఠులను ఉద్దేశించి అల్లాహ్ ఈ సూరాలో పదే పదే ప్రశ్నిస్తున్నాడు. ఈ సూరాలో "ఫబిఅయ్యి ఆలాయి రబ్బీకుమా తుకజ్జిబాన్" అనే వచనం పదే పదే పునరావృతం అవుతూ ఉంటుంది.

12. 'సల్సాలిన్' (صَلْصَالٍ) అంటే ఎండిన మట్టి లేక గార అని అర్థం. దీని నుంచి శబ్దం వస్తుంది. 'ఫఖ్ఖూర్' (الْفَخَّارِ) అంటే నిప్పులో కాల్చబడిన మట్టి అని అర్థం. అదే పెంకు. ఇక్కడ 'ఇన్నాన్' (మనిషి) అంటే ఆదం అన్నమాట. ఆయన మొదట

15 మరి జిన్నాతులను ఆయన అగ్ని జ్వాలలతో¹³ సృష్టించాడు.

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَّارٍ ۝۱۵

16 కనుక మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహా లలో దేనిని త్రోసిపుచ్చగలరు?¹⁴

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝۱۶

17 రెండు తూర్పులకు ప్రభువు (ఆయనే), రెండు పడమరలకు ప్రభువు (కూడా ఆయనే).¹⁵

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۝۱۷

18 మరైతే (ఓ మానవ, జిన్ను వర్గీయు లారా!) మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చగలరు?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝۱۸

19 రెండు సాగర జలాలు పరస్పరం కలిసి ప్రవహించేలా వదలిపెట్టినవాడు ఆయనే.

مَرْرَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۝۱۹

20 అయితే ఆ రెండింటి మధ్య ఒక అడ్డు తెర ఉంది. దాన్ని అవి దాటిపోవు.¹⁶

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ۝۲۰

మట్టితో మానవాకారం గల బొమ్మగా తయారుచేయబడ్డారు. తరువాత అల్లాహ్ ఆ బొమ్మలో ప్రాణం ఊదాడు. దరిమిలా ఆయన (ఆదం) ఎడమ ప్రక్కటెముకచే హవ్వాను సృష్టించాడు. మరి వారిద్దరి ద్వారా ప్రపంచంలో మానవ సంతతి వ్యాపించింది.

13. అంటే జిన్నుల మూలపురుషుడు - తొలి జిన్ను - అని భావం. ఈ జిన్నును ఆయన అగ్ని జ్వాలలతో పుట్టించాడు. 'మారిజ్' (مَارِجٌ) అంటే అగ్నిజ్వాల.

14. మీ మూల పురుషుని పుట్టుక అయినా, ఆ తరువాత ప్రపంచంలో ఎంతో వేగంగా విస్తరించే మనుజు జాతి అయినా దేవుని గొప్ప అనుగ్రహమే. మీరు ఈ అనుగ్రహాన్ని కాదనగలరా?

15. ఒకటి వేసవికాలపు తూర్పు, మరొకటి చలికాలపు తూర్పు. అలాగే పడమరలు కూడా. అందుకే రెండు తూర్పులు, రెండు పడమరలని ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించటం జరిగింది. ఒక కాలంలో తూర్పు ప్రాంతం వేడిగా ఉంటే పశ్చిమ ప్రాంతాలు చల్లగా ఉంటాయి. ఈ వైవిధ్యం కూడా ప్రాణులకు ఎంతగానో మేలు చేకూరుస్తుంది. కాబట్టి ఇది కూడా దేవుని అనుగ్రహంగా పేర్కొనబడింది.

16. 'మరజు' అంటే ప్రవహింపజేసాడు అని అర్థం. అల్ పుర్ఘాన్ సూరా (53వ ఆయతు)లో ఈ వివరాలు వచ్చాయి. కొంతమంది పండితుల దృష్టిలో రెండు సముద్రాలంటే అవి

21 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహం లో దేనిని నిరాకరించగలరు?

﴿مَا آتَى الرَّبُّ لَكُمْ لِيُتَكَبَّرَ﴾

22 ఆ రెండింటి నుంచీ ముత్యాలు, పగ డాలు బయల్పడుతున్నై¹⁷

﴿مِنْ مِمَّا لَكُمْ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾

రెండూ వేర్వేరు. ఒకటేమో మంచినీటి ప్రవాహం. దానివల్ల పంటపొలాలు తడుస్తాయి. మనుషులకు మంచినీరు సరఫరా అవుతుంది. రెండవది : సముద్రపు నీరు. అది ఉప్పుగా, చేదుగా ఉంటుంది. దాని ప్రయోజనాలు కూడా ఉన్నాయి. ఇవి రెండూ అంత తేలిగ్గా కలిసిపోవు. ఆ రెండు నీటి ప్రవాహాలు ఒకచోట కలిసినా - వేటికవే వేర్వేరుగా ప్రవహిస్తుంటాయి.

మరికొంతమంది అభిప్రాయం ప్రకారం సృష్టికర్త ఉప్పు నీరున్న సముద్రంలోనే కొన్నిచోట్ల మంచినీటి ఒనరులను కూడా సృజించాడు. ఆ నీరు ఉప్పునీరులో కలవకుండా వేరుగానే ఉంటుంది. మరి కొన్నిచోట్ల ఉపరితలంలో ఉప్పు నీరుంటే అడుగు భాగంలో మంచినీటి ఊటలుంటాయి. అలాగే వేర్వేరు ప్రదేశాల సముద్ర జలాలు వేర్వేరు రంగుల్లో ఉంటాయి. రుచిలో కూడా మార్పు ఉంటుంది.

అదలా ఉంచితే అనేక ప్రాంతాలలోని మంచినీరు నదీనదాల ద్వారా పోయి సముద్రంలో కలుస్తూ ఉంటుంది. అలా కలుసుకున్న చోట్ల జాగ్రత్తగా గమనించిన వారికి కనిపించేదేమిటంటే - ఆ రెండు జలాలు ఓ పట్టాన మిశ్రమం కావు. కొన్ని కిలోమీటర్ల దూరం వరకు అవి రెండూ వేర్వేరుగా ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. ఒక ప్రక్కన నదీజలం! మరో ప్రక్కన సముద్రజలం!! వాటిమధ్యన ఏ అడ్డుగోడా లేదు. అయినాసరే ఏదో అనిర్వచనీయమైన అడ్డుతెర ఉంటుంది. ఆ అడ్డును ఏ ఒక్కటీ మీరిపోదు.

17. 'మర్జాన్' అంటే చిన్నముత్యాలని అర్థం. ఆకాశం నుంచి వర్షం కురిసే సమయంలో ఆలుచిప్పలు నోరు తెరుస్తాయని, ఆ సందర్భంగా వాటిలోపల పడే వర్షపు బిందువు తోనే ముత్యం తయారవుతుందని అంటారు. సాధారణంగా ఈ ముత్యాలు మంచినీటి సరస్సులలో కాకుండా సముద్రపు నీటిలోనే ఉత్పన్నమవుతాయి. కాని ఖుర్ఆన్ లో చెప్పబడిన దాన్నిబట్టి ఈ రెండు జలాశయాలలో కూడా ముత్యాలు లభ్యమవుతాయని అవగతమవుతోంది. అయితే అత్యధికంగా అవి సముద్రాల నుంచే లభ్యమవుతూ ఉండటం వల్ల బహుశా అవి సముద్రపు ఉత్పత్తైనన్నది జగద్విదితం అయిపోయింది. అంతమాత్రాన నదీ ప్రవాహాలలో స్వాతిముత్యాలు లభ్యమయ్యే విషయాన్ని ఎవరూ కొట్టివేయలేరు. నూతన పరిశోధనల్లో కూడా ఈ సంగతి రూఢీ అయింది. కాని

23 మరి మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహం లో ఏ ఒక్కదానిని తిరస్కరించగలరు? ¹⁸

﴿فَأَيُّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ﴾

24 సముద్రాలలో పర్వతాల్లా ఎత్తుగా ఉండి రాకపోకలు సాగిస్తున్న ఓడలు కూడా ఆయనవే. ¹⁹

﴿وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالِأَعْلَامِ﴾

25 కనుక మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను కాదనగలరు? ²⁰

﴿فَأَيُّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ﴾

26 భూమండలంపై ఉన్నవారంతా నశించి పోవలసినవారే.

﴿كُلٌّ مِّنْ عَلَيْهِمَاقَانِ﴾

27 ఎప్పటికీ మిగిలి ఉండేది ఘనత, గౌరవం గల నీ ప్రభువు అస్తిత్వం మాత్రమే.

﴿وَيَسْئَلُنِي مَنِّي وَرَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾

నదీజలాల నీరు నిరంతరం ప్రవహిస్తూ ఉండటం వల్ల ముత్యాలను వెలికి తీయటం కష్టమవుతుంది. మరికొంతమంది అభిప్రాయం ప్రకారం నదీ జలాల గమ్యస్థానం సముద్రమే, నదీజలాలతో పాటు ముత్యాలు కూడా సముద్రంలోనికే చేర్తాయి. కాబట్టి సముద్రం నుంచి మనకు లభించే ముత్యాలలో ఈ రెండు రకాల ముత్యాలు కూడా కలిసి ఉంటాయి.

18. మొత్తానికి ఈ ముత్యాలు - పగడాలు, వజ్రవైధూర్యాలు ప్రజలకు ఆభరణాలుగా ఉపయోగపడటమే గాకుండా వారి అంతస్థకు చిహ్నంగా ఉంటున్నాయి. కాబట్టి అవి కూడా దైవానుగ్రహాలుగా పరిగణించబడ్డాయి.

19. 'అల్ జవారి' (الْجَوَارِ) అంటే నడిచేవి, సాగిపోయేవి అని అసలు అర్థం. 'మున్షాత్' (الْمُشَآتُ) అంటే ఎత్తైనవి అని అర్థం. ఈ ఎత్తయిన, కొండల్లాంటి ఓడలను నిర్మించింది మీరే అయినా, మిమ్మల్ని నిర్మించినవాడు ఆ దేవుడే కదా! కాబట్టి మీరూ, మీ ఆవిష్కరణలు కూడా వాస్తవానికి ఆ సృష్టికర్తకు చెందినవే. మీ ఓడలు నడిచేది కూడా ఆయన నిర్మించిన సముద్రంలోనే.

20. ఈ నౌకాయానం ద్వారా మీకు ఒనగూడే ప్రయోజనాలు అన్నీ ఇన్నీ కావు. నిస్సం దేహంగా ఇది కూడా మీ ప్రభువు అనుగ్రహమే. కాబట్టి మీరు ఆ అనుగ్రహాన్ని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ త్రోసిపుచ్చలేరు.

28 మరి మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహం లో దేనిని త్రోసిపుచ్చగలరు? ²¹

﴿يَأْتِي الْآلَمَ رَبُّكُمْ لَمَّا تَلْمِزُونَ﴾

29 ఆకాశాలలో, భూమిలో ఉన్నవారంతా (తమ అపనరాలు తీరడానికి) ఆయన్నే అర్థిస్తున్నారు. ²² ప్రతి దినం ఆయన ఓ (వినూత్న) వైభవంతో వెలుగొందుతూ ²³ ఉంటాడు.

﴿يَتْلَاهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾

30 కనుక (ఓ జిన్నులారా! మానవులారా!) మీరుభయం మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చగలరు? ²⁴

﴿يَأْتِي الْآلَمَ رَبُّكُمْ لَمَّا تَلْمِزُونَ﴾

21. ఈ ప్రపంచం నశించిన మీదట శిక్షా బహుమానాల వ్యవస్థ నెలకొంటుంది. ఇది కూడా మీప్రభువు మహదనుగ్రహమే. కాబట్టి ఇందుకుగాను మీరు కృతజ్ఞతలు చెల్లించవలసిందే.

22. అంటే అందరూ ఆయన దయాదాక్షిణ్యాలపై జీవించేవారే. అందరూ ఆయనపై ఆధారపడి ఉన్నవారే. ఆయన కృప లేనిదే ఎవరూ ఒక్క క్షణం కూడా మనజాలరు.

23. 'ప్రతిదినం' అంటే ప్రతి ఘడియ, ప్రతిక్షణం! 'వినూత్న వైభవం' అంటే సరికొత్త వ్యాపకం, కొంగ్రొత్త ప్రక్రియ అని భావం. ఆయన ప్రతిక్షణం ఏదో ఒక ముఖ్యమైన పనిలో నిమగ్నుడై ఉంటాడు. కొందరికి స్వస్థతను ప్రసాదించటంలోనో, కొందరిని అస్వస్థతకు లోను చేయటంలోనో మునిగి ఉంటాడు. కొందరికి కలిమిని ఇస్తే మరి కొందరిని లేమికి గురిచేస్తూ ఉంటాడు. కొందరిని ధనికులుగా, మరికొందరిని కటిక దరిద్రులుగా మారుస్తూ ఉంటాడు. కొందరిని కీర్తి శిఖరాల అంబరాలకు చేరిస్తే, మరికొందరిని పతనాల లోయల్లోకి నెట్టివేస్తూ ఉంటాడు. చెప్పిచ్చేదేమిటంటే విశ్వమండలంలోని ఈ ఉత్థాన పతనాల తెరల వెనుక క్రియాత్మక పాత్రను పోషించేది ఆయనే. ఆయన ప్రణాళికను అనుసరించే ఇదంతా జరుగుతోంది. రేయింబవళ్ళలో ఏ ఒక్క క్షణం కూడా ఆయన ప్రమేయం లేకుండా ఏదీ నడవదు. ఆయన అజరుడు, నిత్యుడు. సకల చరాచర సృష్టికి ఆయన మూలాధారం. ఆయన ఒక్క క్షణం కూడా నిదురపోడు. ఆయనకు కునుకు కూడా రాదు.

24. మరి అంతటి గొప్పవాడు అనుక్షణం తన దాసుల వ్యవహారాలలో తలమునకలై ఉండటం మామూలు విషయమా? మరి ఆయన మహోపకారాన్ని మీరు ఎలా తిరస్కరిస్తారు?

31 (జిన్ను జాతికి, మనుజు జాతికి చెందిన) ఓ ఇరువర్గాల వారలారా! అతి త్వరలోనే మేము తీరికతో మీ సంగతి చూస్తాము.²⁵

سَنَنْظُرُ كُرْاٰيَةَ التَّعٰلٰنِ ۝۲۱

32 మరి మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహాలలో దేనిని త్రోసిపుచ్చుతారు?

فِيٰ اٰنٰى الْاٰلِآءِ رَبِّكُمَا تَكْفُرٰنِ ۝۲۲

33 ఓ జిన్నుల, మానవుల సమూహానికి చెందినవారలారా! మీలో ఎవరికయినా భూమ్యాకాశాల అంచుల నుండి పారిపోయే శక్తి ఉంటే పారిపోయి చూడండి!²⁶ అధికారం లేకుండా మీరు ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ పోలేరు.²⁷

يَمَعْتَرُ الْجِنُّ وَالْاِنْسَ اِنْ اسْتَفْعَمُوْا اَنْ تَنْفُذُوْا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ فَاَنْفُذُوْا وَلَا تَتَّقُوا الْاِنْسَ ۝۲۳

34 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను కాదనగలరు?

فِيٰ اٰنٰى الْاٰلِآءِ رَبِّكُمَا تَكْفُرٰنِ ۝۲۴

35 (ఒకవేళ మీరు అవిధేయతకు పాల్పడినట్లయితే) మీపైకి మండే అగ్ని

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ مَّوْحَشٍ فَلَا تَنْفَعُكُمُ ۝۲۵

25. అంటే అల్లాహ్‌కు బొత్తిగా తీరికలేదని దీని భావం ఎంతమాత్రం కాదు. హెచ్చరికగా అలా అనటం జరిగింది. మనుషులను, జిన్నులను దైవ శాసనాలకు కట్టుబడి ఉండేలా చేయటం దీని అసలు ఉద్దేశం.

26. ఈ ఆంక్ష కూడా ఒకందుకు మంచిదే. దీనివల్ల వారు అదుపు అజమాయిషీలో ఉంటారు. దుర్మార్గులు తమ దుర్మార్గాలను మానుకుంటారు. సజ్జనులు తమ సత్కర్మలలో మరింత ముందంజ వేస్తారు. కాబట్టి ఇది కూడా ఒక విధంగా ప్రాణుల పాలిట వరమే.

27. పారిపోయే శక్తి ఎవరిలో ఉందనీ?! ఒకవేళ పారిపోయినా ఎందాక పోతారు? దేవుని అదుపులో లేని భూభాగం ఎక్కడుంది? ఈ ఆంక్ష కూడా మానవత పాలిట ఒక విధంగా గొప్ప అనుగ్రహమే.

మరి కొంతమంది ప్రకారం ఈ మాట మహ్మద్ మైదానంలో అనబడుతుంది. ఆ సమయంలో దైవదూతలు అందరినీ నలువైపుల నుండి చుట్టుముట్టి ఉంటారు. ఈ రెండు అభిప్రాయాలు కూడా సరైనవే.

జ్వాలలు, ధూమకెరటాలు పంప బడతాయి.²⁸ దాన్నుంచి మీరు తప్పించుకోలేరు.²⁹

36 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరిస్తారు?

37 మరెప్పుడయితే ఆకాశం చీలిపోయి, ఎర్రని చర్మంలా తయారవుతుందో³⁰ (ఆ స్థితిని ఓసారి నెమరు వేసుకోండి!)

38 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను కాదంటారు?

39 ఆ రోజు ఏ మనిషికి, ఏ జిన్నుకూ అతని పాపాల గురించి ప్రశ్నించవలసిన అగత్యం ఉండదు.³¹

40 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను నిరాకరిస్తారు?

فَمَا آتَى الْآلَاءَ رَبِّكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿٣٦﴾

وَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدًا كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾

فَمَا آتَى الْآلَاءَ رَبِّكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿٣٨﴾

فِيَوْمَئِذٍ لَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾

فَمَا آتَى الْآلَاءَ رَبِّكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿٤٠﴾

28. ఒకవేళ మీరు పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించినా పారిపోలేరు. పారిపోయే వారిని దైవదూతలు వెంబడిస్తారు. మీపై అగ్నిజ్వాలలు, ధూమకెరటాలు వదులుతారు. కరిగించబడిన రాగిని నెత్తిమీద వేసి మిమ్మల్ని ఈడ్చుకు వస్తారు. ‘సుహాసున్’ (سُحَّاسٌ) అంటే కరిగించబడిన రాగి అని అర్థం.

29. అంటే దైవశిక్షను అడ్డుకునే శక్తిగానీ, వాయిదా వేయించే తాహతుగానీ మీకు లేదు.

30. ప్రళయదినాన ఆకాశం బ్రద్దలైపోతుంది. దైవదూతలు దివి నుంచి భువికి దిగవస్తారు. ఆనాడు ఆకాశం నరకాగ్ని తాపానికి కరిగి ఎర్రని చర్మంలా మారిపోతుంది.

31. అంటే వారు సమాధుల నుండి లేచి వస్తున్నప్పుడు వారిని ప్రశ్నించటం జరగదు. వారంతా లెక్కలు తేల్చేచోట సమావేశమయ్యాకే ప్రశ్నించబడతారని ఒక అర్థం.

ఈ ఆయతుకు మరో అర్థం ఇది: “ఎన్ని పాపాలు చేశావు? లాంటి ప్రశ్నలు వారికి వేయబడవు. ఎందుకంటే వారి వారి పాపాల చిట్టా అంతా అక్కడ సిద్ధంగా ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ పాపాలు ఎందుకు చేశావు? అని మాత్రమే ప్రశ్నించటం జరుగుతుంది. లేదా వేరొక అభిప్రాయం ప్రకారం అసలు వారిని ప్రశ్నించాల్సిన అవసరమే ఉండదు. వారి శరీరావయవాలు ఖుద్దుగా వారి దురాగతాలను గురించి ఏకరువు పెడతాయి.

41 అపరాధులు తమ వాలకాన్ని (నలుపు ఆవరించిన తమ ముఖాలను)బట్టే పసిగట్ట బడతారు. ³² మరి వారు తమ నుదుటి జుత్తు ద్వారా, పాదాల ద్వారా పట్టుకో బడతారు. ³³

42 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను ధిక్కరిస్తారు?

43 నేరస్థులు అబద్ధమని కొట్టిపారేసిన నరకం ఇదే.

44 వారు దీనికీ (నరకానికీ) - సలసలా కాగే నీళ్లకు మధ్య తచ్చాడుతూ ఉంటారు. ³⁴

45 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరిస్తారు?

46 తమ ప్రభువు ఎదుట నిలబడవలసి ఉందనే భయం కలిగి ఉండేవారికి రెండు తోటలుంటాయి. ³⁵

يَعْرِفُ الْمِعْرُومُونَ بِسِيْمِهِمْ فَيُوْخَذُ بِالتَّوَابِعِ
وَالْاَقْدَامِ ﴿٣٢﴾

فَبِأَيِّ الْاَلْمِ رَكِبْتُمْ كَذِبِيْنَ ﴿٣٣﴾

هٰذَا جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُرْمُونَ ﴿٣٤﴾

يَطْوِفُونَ فِيْهَا وَابْنِ حَمِيْرٍ ﴿٣٥﴾

فَبِأَيِّ الْاَلْمِ رَكِبْتُمْ كَذِبِيْنَ ﴿٣٦﴾

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتِيْنَ ﴿٣٧﴾

32. అంటే ఆనాడు సజ్జనులు తమ ప్రకాశించే ముఖారవిందాల ఆధారంగా గుర్తించబడినట్టే పాపాత్ములు కూడా తమ పాపిష్టి ముఖాల ద్వారా ఇట్టే తెలుసుకోబడతారు. వారి ముఖాలపై నలుపు ఆవరించి ఉంటుంది. వారి కళ్లు కాంతిహీనంగా ఉంటాయి.

33. దైవదూతలు ఒక్కోసారి వారి నుదుటి జుత్తును వారి పాదాలతో కలిపి నిర్దాక్షిణ్యంగా నరకం వైపుకు ఈడ్చుకుపోతారు. ఒక్కోసారి కాళ్ళు పట్టి ఈడుస్తారు. ఒక్కోసారి జుత్తు పట్టి ఈడుస్తారు.

34. అంటే వారు ఒక్కోసారి నరకాగ్నిలో మాడ్చబడితే, ఒక్కోసారి వారికి సలసల కాగే నీరు త్రాగటానికి ఇవ్వబడుతుంది. అది త్రాగగానే వారి కడుపులోని ప్రేగులు తెగిపోతూ ఉంటాయి. 'ఆనిస్' (أَنِ) అంటే వేడిది, సలసల కాగేది అని అర్థం.

35. హదీసులో ఇలా ఉంది : "రెండు వెండి తోటలుంటాయి. ఆ తోటలలోని పాత్రలు, ఇంకా వాటిలో ఉన్నవన్నీ వెండివే అయి ఉంటాయి. రెండు బంగారు తోటలుంటాయి.

47 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరిస్తారు?

فِي أَيِّ الْأَعْيُنِ كَفَرْتُمْ ۗ

48 (అవి రెండూ) శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించి ఉంటాయి. ³⁶

ذَوَاتَا أَفْتَانٍ ۝

49 మరి మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహాలలో దేన్ని త్రోసిపుచ్చుతారు?

فِي أَيِّ الْأَعْيُنِ كَفَرْتُمْ ۗ

50 మరి ఆ రెండు తోటలలోనూ రెండు సెలయేరులు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. ³⁷

فِي مِمَّا عَيْنُكَ بَصَّرْتَهُنَّ ۝

51 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చుతారు?

فِي أَيِّ الْأَعْيُنِ كَفَرْتُمْ ۗ

52 ఆ రెండు తోటలలోనూ ప్రతి పండు యొక్క రెండేసి రకాలు ఉంటాయి. ³⁸

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجٌ ۝

53 మరి మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహాలలో దేనిని కాదంటారు?

فِي أَيِّ الْأَعْيُنِ كَفَرْتُمْ ۗ

54 వారు (స్వర్గవాసులు) దశసరి పట్టు వస్త్రపు అస్తరుగల పరువులపై దిండ్లకు

مُسْتَبِينَ عَلَى فُرُوشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَاحٍ

అందలి పాత్రలు, ఇంకా ఇతరత్రా అందులో ఉన్నవన్నీ బంగారువే అయి ఉంటాయి.” (సహీహ్ బుఖారీ : అర్రహ్మాన్ సూరా వ్యాఖ్యానం). బంగారు తోటలు చాలా సన్నిహితులైన విశ్వాసులకు లభిస్తాయనీ, వెండి తోటలు కుడిపక్షం వారైన సాధారణ విశ్వాసులకు లభిస్తాయని మరికొన్ని ఆధారాల ద్వారా తెలుస్తోంది (ఇబ్నె కసీర్).

36. ఆ తోటల్లోని వృక్షాలు శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించి నలువైపులా దట్టమైన నీడలను ఇస్తూ ఉంటాయి. అదీగాక ప్రతి కొమ్మకు, ప్రతి రెమ్మకు పండ్లు ఉంటాయి. పండ్ల బరువు వల్ల ఆ కొమ్మలు క్రిందికి వంగి కనుల విందుగా ఉంటాయి. (ఇబ్నె కసీర్).

37. ఆ రెండు సెలయేరులలో ఒక దానిపేరు ‘తస్సీమ్’. రెండవదాని పేరు ‘సల్-సబీల్.’

38. ప్రతి జాతికి చెందిన పండులో రెండేసి రకాలంటే తీపి, రుచి దృష్ట్యా వేర్వేరుగా ఉంటాయన్నమాట! దేవుని ప్రత్యేక కటాక్షానికి ఇదొక ప్రతిరూపం అన్నమాట! రెండేసి రకాలంటే ఒకటి ఎండినది, మరొకటి పండినది అని కొందరు అభిప్రాయపడ్డారు.

అనుకుని (దర్జాగా) ఆసీనులై ఉంటారు. ³⁹

ఆ రెండు తోటల పండ్లు ఫలాలు (వారికి) మరీ దగ్గరగా ఉంటాయి. ⁴⁰

55 కనుక మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను ధిక్కరిస్తారు?

56 వాటి మధ్య (బిడియంతో) చూపులు క్రిందికి వాలి ఉండే స్వర్గ కన్యలుంటారు. ⁴¹ వీరికి పూర్వం ఆ స్వర్గ కన్యలను ఏ మానవుడుగానీ, ఏ జిన్నుగానీ ముట్టుకొని ఉండడు. ⁴²

57 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చగలరు?

58 ఆ స్వర్గకన్యలు (అందచందాల రీత్యా స్వచ్ఛమైన) కెంపులు, పగడాల మాదిరిగా ఉంటారు. ⁴³

الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿۳۹﴾

﴿۳۵﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ

﴿۳۶﴾ فِيهِنَّ قَصْرٌ مِّمَّا تَطْرُقُ عَلَى الْأَنْعَامِ وَأَلَّا تَجَازِينَ ﴿۳۷﴾

﴿۳۵﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ

﴿۳۸﴾ كَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكُفْرَ وَالْعِتْرَ وَالرَّجْزَ

39. ఇక్కడ కేవలం అస్తరు (అంచు) మాత్రమే వర్ణించబడింది. దాని అస్తరే ఇంత ఖరీదైన దైనప్పుడు ఆ పరువులు, వాటిపై కప్పబడే వస్త్రం మరెంత ఖరీదైనవో ఊహించవచ్చు.

40. మరీ దగ్గరగా ఉండటమంటే అర్థం వారు తామున్నచోటే కూర్చొని ఆ పండ్లను కోసుకోవచ్చు. ఆ పండ్ల గుత్తులు వారి తలల మీదే వ్రేలాడుతూ ఉంటాయి! (అల్ హాఖ్ఖ సూరా 23వ ఆయతును చూడండి).

41. వారి కన్నులు వ్రీడబరువుతో, క్రిందికి వాలి ఉంటాయి. వారి చూపులు తమ భర్తలపైనే తప్ప వేరొకరిపై పడవు. వారి కంటికి వారి భర్తలు మాత్రమే అందరికంటే అందమైన వారుగా కనిపిస్తారు.

42. అంటే వారు కన్యలై ఉంటారు. అంతకుముందు ఎవరితోనూ వారికి వివాహమై ఉండదు. ఈ ఆయతు ద్వారాను, ఇంతకుముందు వచ్చిన మరికొన్ని ఆయతుల ద్వారాను తెలిసేదేమిటంటే విశ్వసించిన జిన్నులు కూడా విశ్వసించిన మనుషుల్లాగే స్వర్గానికి పోతారు. స్వర్గంలో మనుషులతో జరిగే సద్వ్యవహారమే జిన్నులతో కూడా జరుగుతుంది.

43. అంటే స్వచ్ఛతలో కెంపుల్లా, తెలుపు ఎరుపు రంగుల పగడాల్లా మెరిసిపోతూ

59 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరించగలరు?

﴿يَأْتِي آلَهُمْ رَيْبُ كَيْدِ بَيْنِ﴾ ۝۵

60 సద్వ్యవహారానికి ప్రతిఫలం సద్వ్యవహారం గాక మరేం కాగలదు? ⁴⁴

﴿هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ﴾ ۝۶

61 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరించగలరు?

﴿يَأْتِي آلَهُمْ رَيْبُ كَيْدِ بَيْنِ﴾ ۝۶

62 ఈ రెండు తోటలే గాకుండా మరో రెండు తోటలు కూడా ఉన్నాయి. ⁴⁵

﴿وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَيْنِ﴾ ۝۷

63 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క అనుగ్రహాలలో దేనిని త్రోసిపుచ్చుతారు?

﴿يَأْتِي آلَهُمْ رَيْبُ كَيْدِ بَيْنِ﴾ ۝۷

64 అవి రెండూను గుబురుగా, (రంగులో) ముదురు ఆకుపచ్చగా ఉంటాయి. ⁴⁶

﴿مُدْمَأْمَأَتَيْنِ﴾ ۝۸

65 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చగలరు?

﴿يَأْتِي آلَهُمْ رَيْبُ كَيْدِ بَيْنِ﴾ ۝۸

ఉంటారు. వారి సౌందర్యం గురించి ప్రామాణిక హదీసుల్లో వర్ణనలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు: “వారి అందం ఎంత గొప్పదంటే వారి పిక్కల లోపల ఉన్న ఎముకలోని గుజ్జు సయితం బయటకు కనిపిస్తూ ఉంటుంది” (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుల్ జన్నహ్). మరొక ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: “స్వర్గంలోని స్త్రీల అందం వర్ణనాతీతం. వారిలో ఏ స్త్రీ అయినా భూమండలం వైపుకు తొంగిచూస్తే చాలు, భూమ్యాకాశాల మధ్య గల భాగమంతా ధగధగా మెరిసిపోతుంది. సువాసనతో నిండిపోతుంది. ఆమె తలపై ఉండే వోణి విలువ ప్రపంచం మరియు అందులో ఉన్నదానంతటికన్నా గొప్పది.” (సహీహ్ బుఖారీ - కితాబుల్ జిహాద్).

44. ఈ వాక్యంలోని మొదటి సద్వ్యవహారాని (ఇహ్సాన్)కి భావం సత్కార్యం, దైవవిధేయత. రెండవ సద్వ్యవహారానికి అర్థం సత్ఫలితం, స్వర్గం.

45. ఈ రెండు తోటలు ఇంతకు ముందు 46వ ఆయతులో ప్రస్తావించబడిన తోటలకన్నా అంతస్థుల రీత్యా కాస్త దిగువ శ్రేణికి చెందినవి.

46. బాగా ఏపుగా పెరిగి ఉండటం వల్ల ఆ వృక్షాలు ఒకింత నల్లగా కానవస్తూ ఉంటాయి.

66 ఆ రెండు వనాలలో పొంగిపొరలే రెండు సెలయేరులుంటాయి. ⁴⁷

﴿فِيهِمَا عَيْنَانِ تَصَاحَتَانِ﴾^{౪౬}

67 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను కాదనగలరు?

﴿فَمَا بَىٰ آلِهِ رَبِّكُمْ أَتَّكِدُ بِ﴾^{౪౭}

68 ఆ రెండింటిలోనూ పండ్లు, ఖర్జూరాలు, దానిమ్మ కాయలు (పుష్కలంగా) ఉంటాయి. ⁴⁸

﴿فِيهِمَا نَارٌ كَاهِمَةٌ وَنَعْلٌ وَرَمَّانٌ﴾^{౪౮}

69 మరి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరిస్తారు?

﴿فَمَا بَىٰ آلِهِ رَبِّكُمْ أَتَّكِدُ بِ﴾^{౪౯}

70 వాటిలో సౌశీల్యవతులు, సౌందర్య వతులు అయిన స్త్రీలు ఉంటారు. ⁴⁹

﴿فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حَسَنَاتٌ﴾^{౫౦}

71 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చగలరు?

﴿فَمَا بَىٰ آلِهِ رَبِّكُمْ أَتَّكِدُ بِ﴾^{౫౧}

72 గుడారాలలో సురక్షితంగా ఉంచబడిన (ఎర్రని) సుందరాంగులు ⁵⁰ కూడా ఉన్నారు.

﴿حُورٌ مُّقْصُورَاتٌ فِي الْبَيْتِ﴾^{౫౨}

47. ఇంతకుముందు రెండు సెలయేరులు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి (50) అని చెప్పటం జరిగింది. ఈ ఆయతులో మాత్రం ‘సజ్జాఖతాన్’ (نَصَّاحَتَيْنِ) (పొంగిపొరలుతూ) అని అనబడింది. ఇందులో ఉధృతి కాస్త తక్కువగా ఉంటుందని భావం.

48. ఇంతకుముందు ప్రస్తావించబడిన రెండు తోటలలో ప్రతి పండ్లూ రెండేసి రకాలుగా ఉంటుందని తెలుపబడింది. నిజమే. ఆ తోటలు ఈ రెండు తోటలకన్నా ఉన్నత శ్రేణికి చెందినవి. దైవసామీప్యం పొందిన ధన్యజీవుల కొరకు అవి ఉద్దేశించినవి మరి!

49. “ఖైరాత్” (خَيْرَاتٌ) అంటే గుణగణాలకు, నడతకు సంబంధించిన గొప్పదనం. ‘హిసాన్’ (حَسَنَاتٌ) అనేది అందచందాలను, లలిత లావణ్యాలను సూచిస్తుంది.

50. మహాప్రవక్త (సఅసం) వారు ఇలా అన్నారు : “స్వర్గంలో ముత్యాలు పొదగబడిన గుడారాలుంటాయి. వాటి వెడల్పు 60 మైళ్ళు. ఆ గుడారంలోని ఒక్కో మూలలో స్వర్గవాసి అర్ధాంగి ఉంటుంది. వారు మరో మూలన ఉన్నవారికి కానరారు. విశ్వాసి

73 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క అనుగ్రహాలలో దేనిని త్రోసిపుచ్చ గలరు?

فِي أَيِّ الْأَرْكَانِ كَذَّبْتُمْ ⑤

74 వారికి (ఈ స్వర్గవాసులకు) పూర్వం వారిని ఏ మనిషిగానీ, జిన్నుగానీ ముట్టు కొని ఉండడు.

لَمْ يَطْبِئُنَا مِنْ أُمَّسٍ قَبْلَهُمْ وَلَا جِئَانًا ⑥

75 కాబట్టి (ఓ జిన్నులారా! ఓ మానవులారా!) మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను త్రోసిపుచ్చుతారు?

فِي أَيِّ الْأَرْكَانِ كَذَّبْتُمْ ⑤

76 వారు పచ్చటి పరుపులపై, ఖరీదైన తివాచీలపై దిండ్రకు ఆనుకుని కూర్చుని ఉంటారు.⁵¹

مُتَّكِبِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ⑥

77 కాబట్టి మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏ ఏ అనుగ్రహాలను కాదంటారు?⁵²

فِي أَيِّ الْأَرْكَانِ كَذَّبْتُمْ ⑤

ఆ గుడారంలో సంచరిస్తాడు.” (సహీహ్ బుఖారీ - అర్రహ్మాన్ సూరా వ్యాఖ్యానం; సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుల్ జన్నహ్).

51. 'రఫ్రఫ్' (رَفْرَفٍ) అంటే పరుపు, తివాచీ లేక పరచబడిన మరేదైనా వస్త్రం అని అర్థం. ఇక ప్రతి ఖరీదైన, ఉత్తమమైన వస్తువును 'అబ్ఖరియ్యున్' (عَبْقَرِيٍّ) అంటారు. ఒకసారి దైవప్రవక్త (స) తన ప్రియసహచరుడైన హజ్రత్ ఉమర్‌ని ఉద్దేశించి, “నేనింతవరకూ ఉమర్‌లాగా ఉత్తమంగా పనిచేసే వానిని (అబ్ఖరియ్యున్‌ని) చూడలేదు” అన్నారు (బుఖారీ - కితాబుల్ మనాఖిబ్; సహీహ్ ముస్లిం - ప్రవక్త సహచరుల మహిమోన్నతులు). ఇంతకీ ఈ ఆయతు భావం ఏమిటంటే; స్వర్గవాసులు పచ్చటి, సుతిమెత్తని వస్త్రాలతో అలంకరించబడిన పీఠాలపై దర్జాగా కూర్చుని ఉంటారు. వారి సదనాలలో ఖరీదైన తివాచీలు కూడా పరచబడి ఉంటాయి.

52. ఈ ఆయతు ఈ సూరాలో 31 సార్లు వచ్చింది. ఈ సూరాలో దేవుడు తన అనుగ్రహం లెన్నింటినో ప్రస్తావించి ప్రతి ఒక్క అనుగ్రహం లేక రెండు మూడు అనుగ్రహాల తరువాత “మీరు దేన్ని కాదనగలరో చెప్పండి?” అంటూ నిలదీసి అడిగాడు. నరకాగ్ని యాతనను, మహ్షర్ మైదానంలోని తీవ్రతను గురించి చెప్పేటప్పుడు కూడా ఈ ప్రశ్న వేశాడు. పరలోక భీతిని రగుల్చుట, నరకయాతన గురించి భయపెట్టడం

78 ఘనత గౌరవాలు గల నీ ప్రభువు
నామం ఎంతో శుభప్రదమైనది.⁵³

تَبَرُّكَ اسْمُكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٥٨﴾

కూడా దేవుని అనుగ్రహమే. ఈ హెచ్చరికల తరువాత కొందరు పశ్చాత్తాపం చెంది దారికి రావచ్చు.

మరో ముఖ్య విషయమేమిటంటే మనుషుల్లాగానే జిన్నులు కూడా బుద్ధివివేకాలు గల జీవులే. ఒక్కడైన నిజదైవాన్ని పూజించాలని, పిర్మకు ఒడిగట్టరాదని జిన్నులకు ఆదేశించబడింది. షరీయతు ఆజ్ఞలకు కట్టుబడి జీవితం గడపాల్సిందిగా ఈ రెండు ప్రాణులకే (మనుషులకు, జిన్నులకు) సూచించబడింది. అందుకే ఈ రెండు ప్రాణులకు ఆలోచించే అర్థం చేసుకునే తెలివితేటల్ని ఇవ్వటంతోపాటు, ఎంపిక స్వేచ్ఛ కూడా ప్రసాదించబడింది. ఎందుకంటే వారిని పరీక్షించాలన్నదే దేవుని అభిమతం.

దేవుడు పదే పదే తన అనుగ్రహాలను ప్రస్తావించడాన్నిబట్టి అవగతమయ్యేదేమిటంటే దైవానుగ్రహాల ద్వారా లబ్ధి పొందటం సమృతం మాత్రమే కాదు, వాంఛనీయం కూడాను. ఈ లబ్ధి భక్తి పరాయణతకు విరుద్ధమూ కాదు, దైవసామీప్య యత్నంలో అవరోధమూ కాదు. ప్రపంచంలోని ఈ వరప్రసాదాలు భక్తి మార్గంలో అడ్డంకిగా నిలుస్తాయన్న సూఫీల, ఖైరాగుల వాదన అర్థం లేనిది.

“మీరు ఏ ఏ అనుగ్రహాలను తిరస్కరిస్తారు?” అని మాటి మాటికీ ప్రశ్నించటంలోని మర్మం ఒక్కటే - మానవులను, జిన్నులను దేవుని అవిధేయత నుండి ఆపాలి. వారిలో కృతజ్ఞతా భావాన్ని పెంపొందించాలి. అందుకే మహాప్రవక్త (సఅసం) వారు ఈ ఆయతు వచ్చినప్పుడల్లా “**لا بِيْ شَيْءٍ مِّنْ مِّنِيْ اَمِيْك - رَجْبَانَا! نُوْكَجْبِيْ فُلْكَلْ هَامِيْ**” అని బదులు పలకటాన్ని ఇష్టపడేవారు (సుననె తిర్మిజీ). దీని అర్థం ఇది : “ప్రభూ! నీవు ప్రసాదించిన ఏ వరాన్ని కూడా మేము కాదనటం లేదు. కాబట్టి ప్రశంసలు, పొగడ్డలన్నీ నీకే తగును.”

53. ‘తబారక’ అనేది ‘బర్కత్’ అనే పదం నుంచి వచ్చినది. బర్కత్ అంటే శుభం అని అర్థం. దీని లోతుల్లోకి పోతే బయల్పడే అర్థం ఏమిటంటే అది ఎప్పటికీ ఉండేది, శాశ్వతమైనది. అంటే దేవుని వద్ద ఎన్నటికీ తరగని మేక్కు, నిధి నిక్షేపాలు ఉంటాయి. మరి కొంతమంది ఈ పదాన్ని అత్యున్నతమైన, వైభవోపేతమైన అన్న అర్థంలో తీసుకున్నారు. ఆయన నామమే మహోన్నతమైనపుడు, ఆయన అస్తిత్వం మరెంతటి ఉన్నతమైనదో కదా! అని వారు అభిప్రాయపడ్డారు.

